

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І.Процевського

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА ТРУДОПравова ДОКТРИНА, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ
ТРУДОВОГО ПРАВА**

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 08 Право

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 081 Право

(код і назва спеціальності)

освітня програма 081 Право

(шифр і назва)

Харків – 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Мова викладання: Українська		2021-2022	2021-2022
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Вид дисципліни Вибіркова	
	Спеціальність 081 Право		
Модулів – 1	Освітня програма 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
	1-2	1-2	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	Рівень вищої освіти: <u>третій (освітньо-науковий)</u>	Лекції	
		16	6
		Практичні, семінарські	
		24	10
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		80	104
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
Вид контролю:			
		залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна трудово-правова доктрина, тенденції розвитку науки трудового права» є: отримання теоретичних знань у галузі трудового права й формування практичних навичок застосування отриманих знань для проведення власних наукових досліджень.

Основними завданнями дисципліни є: поглибити знання з теорії трудового права; розширити погляди на коло проблем науки трудового права; сформулювати та розвинути у здобувачів уміння провадити наукові дослідження у сфері правового регулювання праці з урахуванням особливостей правового регулювання трудових правовідносин у сучасних умовах; розвинути та поглибити навички самостійної роботи, що уможливить безперервно поглиблювати, поповнювати й оновлювати знання у сфері трудового права і, як наслідок, здійснювати наукові дослідження у сфері трудового права; сприяти формуванню правничого світогляду, правосвідомості, правової культури та правничого мислення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати комплексні наукові проблеми у галузі права, формувати концептуальні та методологічні знання у сфері юридичної науки, впроваджувати і примножувати загальнолюдські правові цінності, навчати правовим доктринам та принципам, на яких базується право, його тлумачення та особливості застосування.

ЗК 3. Здатність визначати світоглядні, методологічні та соціокультурні основи наукових досліджень.

ФК 1. Здатність аналізувати теоретичні та методологічні проблеми юридичної науки.

ФК 3. Здатність визначати та розв'язувати актуальні проблеми сучасної юридичної науки за напрямом дослідження.

ФК 4. Здатність оцінювати та аналізувати правові явища та правовідносини на дослідницькому рівні.

ФК 5. Здатність виявляти проблеми правового регулювання суспільних відносин та пропонувати шляхи їх вирішення.

ФК 6. Здатність визначати та оцінювати стан гармонізації законодавства Європейського Союзу та України на дослідницькому рівні.

ФК 9. Здатність добирати, аналізувати та систематизувати законодавство та правозастосовну практику, що складає емпіричну основу дослідження.

3. Передумови вивчення дисципліни

Проблеми правового регулювання приватних та публічних відносин.

4. Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких програмових результатів навчання:

ПРН 1. Знати та розуміти основні юридичні школи, провідні класичні і сучасні доктрини, тенденції подальшого розвитку юридичної науки.

ПРН 2. Знати нормативно-правові акти та юридичну практику за напрямом наукового дослідження.

ПРН 7. Використовувати сучасні наукові, нормативно-правові та інші інформаційні джерела для оцінки стану вивченості об'єкта досліджень і актуальності наукової проблеми.

ПРН 8. Визначати відповідність та взаємозв'язок національного законодавства й вітчизняної науки до правових стандартів і академічної доктрини Європейського Союзу.

ПРН 11. Здійснювати вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, здобувачами, науковою спільнотою, суспільством в цілому.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Генеза та розвиток науки трудового права. Предмет, метод, функції, принципи трудового права: проблемні аспекти

Тема 1. Генеза та розвиток науки трудового права

Закономірності розвитку правового регулювання праці, що призвели до виокремлення трудового права в окрему галузь. Генеза вітчизняної науки трудового права. Науковий спадок радянських вчених-трудоваків. Сучасна вітчизняна наука трудового права та коло проблем, які розглядаються.

Тема 2. Предмет, метод, функції, принципи трудового права: проблемні аспекти

Генеза проблематики щодо предмету трудового права. Генеза проблематики щодо методу трудового права. Генеза проблематики щодо функцій трудового права. Генеза проблематики щодо принципів трудового права.

Змістовий модуль 2. Трудові правовідносини, умови праці, трудо-правова відповідальність, індивідуальні трудові спори: проблемні аспекти дослідження в науці

Тема 3. Трудові правовідносини: проблемні аспекти дослідження в науці

Становлення та розвиток вчення про трудові правовідносини. Об'єкт трудових правовідносин. Суб'єкти трудових правовідносин. Теорія трудового договору.

Тема 4. Умови праці, трудо-правова відповідальність, індивідуальні трудові спори: проблемні аспекти дослідження в науці

Проблематика науки трудового права щодо робочого часу. Проблематика науки трудового права щодо часу відпочинку. Проблематика науки трудового права щодо відповідальності. Проблематика науки трудового права щодо індивідуальних трудових спорів.

Змістовий модуль 3. Теорія соціального діалогу: проблемні аспекти

Тема 5. Теорія соціального діалогу. Правовий статус суб'єктів соціального діалогу. Колективні договори та угоди, колективні трудові спори: проблемні аспекти.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Генеза та розвиток науки трудового права. Предмет, метод, функції, принципи трудового права: проблемні аспекти												
Тема 1. Генеза та розвиток науки трудового права	22	2	4			16	19	1	2			16
Тема 2. Предмет, метод, функції, принципи трудового права: проблемні аспекти	24	4	4			16	19	1	2			16
Разом за модулем 1	46	6	8			32	38	2	4			32
Змістовий модуль 2. Трудові правовідносини, умови праці, трудо-правова відповідальність, індивідуальні трудові спори: проблемні аспекти дослідження в науці												
Тема 3. Трудові правовідносини: проблемні аспекти дослідження в науці	26	4	6			16	19	1	2			16
Тема 4. Умови	26	4	6			16	20	2	2			16

праці, трудоправа відповідальність, індивідуальні трудові спори: проблемні аспекти дослідження в науці												
Разом за модулем 2	52	8	12			32	39	3	4			32
Змістовий модуль 3. Теорія соціального діалогу: проблемні аспекти												
Тема 5. Теорія соціального діалогу. Правовий статус суб'єктів соціального діалогу. Колективні договори та угоди, колективні трудові спори: проблемні аспекти.	22	2	4			16	43	1	2			40
Разом за модулем 3	22	2	4			16	43	1	2			40
Всього	120	16	24			80	120	6	10			104

7. Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Опис завдання</i>	<i>Час для виконання (год.)</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
1.	Підготовка доповіді на тему: «Тенденції подальшого розвитку трудового права»	10	Виступ на практичному занятті. Оцінюванню підлягає як висвітлення питань обраної теми, так і ораторське мистецтво доповідача.
2.	Підготовка тез доповідей на студентсько-аспірантському гуртку з трудового права та права соціального забезпечення (обрати сферу, що відповідає тематиці власного наукового дослідження)	20	Якість тез доповідей, обґрунтованість висновків
	<i>Разом</i>		<i>Максимальна кількість балів – 30</i>

8. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій							
Відвідування семінарських занять							
Відвідування практичних занять							
Робота на семінарському занятті							
Робота на практичному занятті	5	3	15	4	20	1	5
Виконання завдань для самостійної роботи	30	1	10			1	20
Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10	1	10
Р а з о м	100						

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Тривалість проведення: 20 хвилин у межах практичного заняття у формі усної співбесіди з тематики модуля.

Максимальна кількість балів: 10 балів.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

Форма проведення: усна.

Тривалість проведення: 2 години.

Максимальна кількість балів: 100 балів.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Закономірності розвитку правового регулювання праці, що призвели до виокремлення трудового права в окрему галузь.
2. Генеза вітчизняної науки трудового права.
3. Науковий спадок радянських вчених-трудоваків.
4. Сучасна вітчизняна наука трудового права та коло проблем, які розглядаються.
5. Генеза проблематики щодо предмету трудового права.

6. Проблематика взаємодії трудового права із суміжними галузями права.
7. Генеза проблематики щодо поняття та ознак трудових правовідносин.
8. Генеза проблематики щодо сторін, змісту і дії трудового правовідношення.
9. Генеза проблематики щодо методу трудового права.
10. Генеза проблематики щодо функцій трудового права.
11. Генеза проблематики щодо принципів трудового права.
12. Становлення та розвиток вчення про трудові правовідносини.
13. Об'єкт трудових правовідносин.
14. Суб'єкти трудових правовідносин.
15. Теорія трудового договору.
16. Порядок укладення трудового договору.
17. Порядок зміни умов трудового договору.
18. Порядок припинення трудового договору.
19. Поняття та класифікація підстав припинення трудового договору.
20. Припинення трудового договору за підставами, у яких присутня взаємна воля сторін.
21. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
22. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
23. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
24. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є його стороною.
25. Припинення трудового договору у зв'язку з порушенням правил прийняття на роботу.
26. Проблематика науки трудового права щодо робочого часу.
27. У чому полягає відмінність між скороченим і неповним робочим часом.
28. Назвіть особливості ненормованого робочого часу.
29. Проблематика щодо запровадження роботи понад нормальну тривалість робочого часу.
30. Проблематика науки трудового права щодо часу відпочинку.
31. Дайте визначення поняття «час відпочинку» та назвіть його види.
32. Проблематика науки трудового права щодо оплати праці.
33. Дайте визначення понять «заробітна плата» та «оплата праці».
34. Проблематика науки трудового права щодо відповідальності.
35. Дисципліна праці та методи її забезпечення.
36. Проблематика науки трудового права щодо індивідуальних трудових спорів.
37. Теорія соціального діалогу.
38. Правовий статус суб'єктів соціального діалогу.
39. Сфера укладення колективних договорів, угод: проблемні аспекти.
40. Зміст колективного договору, угоди: проблемні аспекти.
41. Недійсність умов колективного договору: проблемні аспекти.
42. Порядок укладення колективного договору: проблемні аспекти.
43. Строк чинності колективного договору, угоди: проблемні аспекти.
44. Контроль за виконанням колективного договору, угоди: проблемні аспекти.
45. Колективні трудові спори: проблемні аспекти.

Шкала відповідності оцінок

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8.

9. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма «Сучасна трудовознава доктрина, тенденції розвитку науки трудового права».
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна трудовознава доктрина, тенденції розвитку науки трудового права».
3. Силабус навчальної дисципліни «Сучасна трудовознава доктрина, тенденції розвитку науки трудового права».

10. Література

Бортник С. М. Особливості правового регулювання реалізації трудових прав поліцейських в Україні : монографія. / С. М. Бортник. – Харків : Константа, 2017. – 402 с.

Венедіктов С. В. Теоретико-правові засади сучасної концепції трудового правовідношення в Україні : монографія / С. В. Венедіктов. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 224 с.

Венедіктов С. В. Теоретико-правові засади сучасної концепції трудового правовідношення в Україні : монографія / С. В. Венедіктов. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 224 с.

Венедіктов С.В. Трудове право в державах Європи : Підручник / С.В. Венедіктов, Г.О. Спіцина. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – 184 с.

Венедіктов С.В. Трудове право в державах Європи : Підручник / С.В. Венедіктов, Г.О. Спіцина. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – 184 с.

- Вишновецька С. В. Методологія науки трудового права : монографія / С. В. Вишновецька. – Київ : Ніка-Центр, 2014. – 320 с.
- Гетьманцева Н.Д. Особливості правового регулювання трудових відносин / монографія. – Чернівці: Технодрук, 2015. – 592 с.
- Жернаков В. В. Трудове правовідношення як складне явище в трудовому праві / В. В. Жернаков // Проблеми законності. – 2009. – Вип. 100. – С. 134–147.
- Жигалкін П. І. Судова практика та її значення для регулювання відносин у сфері праці : монографія / П. І. Жигалкін, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко. – Харків : ФІНН, 2008. – 544 с.
- Заборона дискримінації – основна засада правового регулювання відносин у сфері праці : монографія / Т. А. Занфірова, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко, І. М. Твердовський ; за наук. ред. проф. Ярошенка О. М. – Харків : Юрайт, 2013. – 360 с.
- Киселев И. Я. Сравнительное и международное трудовое право : учеб. / И. Я. Киселев. – М. : Дело, 1999. – 728 с.
- Коваленко О. О. Свобода волі працівника і роботодавця та її вплив на укладання, зміну та припинення трудового договору : монографія / О. О. Коваленко. – Харків : ХНАДУ, 2015. – 348 с.
- Костюк В. Л. Правосуб'єктність у трудовому праві: проблеми теорії та практики : монографія / В. Л. Костюк. – Київ : Вид. Карпенко В. М., 2012. – 464 с.
- Котова Л. В. Проблеми правового статусу працівника як суб'єкта трудового права в умовах ринкових відносин : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Л. В. Коткова ; Східноукр. нац. ун-т. – Луганськ, 2009. – С. 72.
- Куренной А. М. Трудовое право: на пути к рынку / А. М. Куренной. – М. : Дело, 1997. – 368 с.
- Лукаш С. С. Співвідношення централізованого і локального регулювання трудових відносин в умовах ринкової економіки : монографія / С. С. Лукаш. – Харків : ФІНН, 2009. – 368 с.
- Лушникова М. В. Единство частных и публичных начал в правовом регулировании трудовых, социально-обеспечительных и семейных отношений: История, теория и практика (сравнительно-правовое исследование) / М. В. Лушникова, А. М. Лушников, Н. Н. Тарусина. – Ярославль, 2001. – 412 с.;
- Лушникова М. В. Очерки трудового права / М. В. Лушникова, А. М. Лушников. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2006. – 940 с.
- Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник / К. Ю. Мельник. – Харків : Діса плюс, 2014. – 480 с.
- Мельничук Н. О. Договірне регулювання трудових відносин в нових економічних умовах : монографія / Н. О. Мельничук. – Київ : Хай-Тек Прес, 2012. – 340 с. 49.
- Могілевський Л. В. Система трудового права України : монографія / Л. В. Могілевський. – Харків : НікаНова, 2016. – 412 с.
- Н.Д.Гетьманцева. Особливості правового регулювання трудових відносин / монографія. – Чернівці: Технодрук, 2015. – 592 с.
- Панасюк О. Т. Начатки трудового права. Лекція 5. Вчення про трудовий договір : навч. - практич. посіб. / О. Т. Панасюк. – Київ : Алерта, 2017. – 106 с.
- Пилипенко П. Д. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин / П. Д. Пилипенко. – Київ : Знання ; КОО, 2003. – 146 с.
- Прилипка С. М. Трудове право України : підручник / С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : ФІНН, 2009. – 728 с.
- Прокопенко В. И. Основные принципы трудового права / В. И. Прокопенко. – Киев : КГУ, 1969. – 126 с.
- Прокопенко В. И. Предмет трудового права / В. И. Прокопенко. – Киев : КГУ, 1968. – 46 с.
- Процевский А. И. Метод правового регулирования трудовых отношений : моногр. / А. И. Процевский. – М. : Юрид. лит., 1972. – 288 с.
- Процевский А. И. Предмет советского трудового права : моногр. / А. И. Процевский. – М. : Юрид. лит., 1979. – 224 с.
- Процевський О.І. Новий зміст права на працю – основа реформування трудового законодавства України / О.І. Процевський // Право України. – 1999. – № 6. – С. 101–104.

- Пурей М. М. Право на працю в Україні в умовах ринкової економіки : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / М. М. Пурей ; Харків. держ. пед. ун-т. – Х., 2002. – С. 72.
- Сімутіна Я. В. Юридичні факти в механізмі правового регулювання трудових відносин : монографія. / Я. В. Сімутіна. – Київ : Ніка-Центр, 2018. 436 с.
- Скачкова Г. С. Расширение сферы действия трудового права и дифференциации его норм : моногр. / Г. С. Скачкова. – М. : МГИУ, 2003. – 316 с.
- Скобелкин В. Н. Трудовые правоотношения / В. Н. Скобелкин. – М. : Вердикт-1 М, 1999. – 372 с.
- Слюсар А. М. Правовий статус суб'єктів трудового права України: теоретико-правовий аспект : монографія / А. М. Слюсар. – Харків : ФІНН, 2011. – 336 с.
- Смирнов О. В. Основные принципы советского трудового права / О. В. Смирнов. – М. : Юрид. лит., 1977. – 216 с.
- Трудове право України: академічний курс : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / Пилипенко П. Д. та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка. – Київ : Ін Юре, 2014. – 548 с.
- Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко, С. В. Мороз, К. А. Малиновська ; за наук. ред. проф. Ярошенка О. М. – Харків : Юрайт, 2013. – 288 с.
- Хохлов Е. Б. Субъекты трудового права / Е. Б. Хохлов // Правоведение. – 1996. – № 3. – С. 111.
- Хуторян Н. М. Теоретичні проблеми матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин : монографія / Н. М. Хуторян. – Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. – 264 с.
- Цесарський Ф. А. Еволюція поглядів на природу індивідуальних договорів про працю у правовій доктрині : монографія / Ф. А. Цесарський ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – Одеса : Фенікс, 2016. – 360 с.
- Чанишева Г. І. Колективні відносини у сфері праці: теоретико-правовий аспект : монографія / Г. І. Чанишева. – Одеса : Юрид. літ., 2001. – 328 с.
- Черткова Ю. В. Публічна та приватна тенденції в розвитку трудового права України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Ю. В. Черткова ; Таврійський нац. ун-т. – Сімферополь, 2007. – 204 с.
- Шабанов Р. І. Концептуальні засади соціального захисту від безробіття : монографія / Р. І. Шабанов ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНАДУ, 2015. – 359 с.
- Шамшина І. І. Суб'єкти трудового права: правове регулювання в умовах ринкових відносин : монографія / І. І. Шамшина. – Луганськ : Література, 2010. – 448 с.
- Щербина В. І. Функції трудового права : монографія / В. І. Щербина. – Дніпропетровськ : Акад. митної служби України, 2007. – 425 с.
- Щотова Ю. М. Професійні спілки як особливий суб'єкт трудового права України : монографія / Ю. М. Щотова. – Київ : Генеза, 2014. – 360 с.
- Ярошенко О. М. Теоретичні та практичні проблеми джерел трудового права України : монографія / О. М. Ярошенко. – Харків : СПДФО Вапнярчук Н. М., 2006. – 456 с.
- Ярошенко О. М. Правовий статус сторін трудових правовідносин : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Ярошенко Олег Миколайович ; Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 1999. – 18 с.

Нормативно-правові акти

1. Декларація МОП про соціальну справедливість в цілях справедливої глобалізації : прийнята на 97-й сесії Міжнар. конф. праці 10.06.2008 р. // Труд за рубежом. – 2008. – No 4. – С. 142–156.
2. Деякі питання державного управління у сфері зайнятості населення : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.03.2014 р. No 90 // Офіційний вісник України. – 2014. – No 30. – Ст. 826.
3. Європейська соціальна хартія (переглянута) : Хартія Ради Європи від 03.05.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – No 51. – Ст. 2096.
4. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. // Офіційний вісник України. – 2008. – No 93. – Ст. 89.

5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – 17 груд.
6. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – No 30. – 23 лип.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
8. Надзвичайна програма компенсацій з безробіття (Emergency Unemployment Compensation 2008 (EUC08)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oui.doleta.gov/unemploy/euc.asp>
9. Про безробіття : Конвенція МОП No 2 від 29.10.1919 р. // Офіційний вісник України. – 2007. – No 63. – Ст. 124.
10. Про дискримінацію в галузі праці та занять : Конвенція МОП No 111 від 25.06.1958 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_161
12. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. No 5067-VI // Голос України. – 2012. – No 153–154. – 18 серп.
13. Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2008 р. No 842 // Офіційний вісник України. – 2008. – No 72. – Ст. 2426.
14. Про затвердження Порядку професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних : Наказ Міністерства соціальної політики України від 21.05.2013 р. No 318/655 // Офіційний вісник України. – 2013. – No 51. – Ст. 1859.
15. Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Міжнародна конвенція ООН від 18.12.1979 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_207
16. Про ліквідацію всіх форм расової дискримінації : Міжнародна конвенція ООН від 21.12.1965 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_105
17. Про політику в галузі зайнятості : Конвенція МОП No 122 від 09.07.1964 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_062
18. Про приватні агентства зайнятості : Конвенція МОП No 181 від 19.06.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_046
19. Про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками : Конвенція МОП No 156 від 23.06.1981 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_010
20. Про роботу на умовах неповного робочого часу : Конвенція МОП No 175 від 24.06.1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_040

11. Додаткові ресурси

URL: <http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України

URL: <http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України

URL: <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)

URL: <http://mvs.gov.ua> – Міністерство внутрішніх справ

URL: <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України

URL: <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

URL: <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України

URL: <http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

URL: <http://www.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія